

men det Argument er ikke berettiget, medmindre de Folkelag, de Samsundsklasser, som man har presset Pengene ud af, vare saadanne, som kunde og burde undvære dem; men disse Millioner have vi for en Del faaet ved at lægge Skat ogsaa paa de ubemidlede Klasser, paa Dele af Befolkningen, som ere saa langt nede ved, hvad der er nødvendigt til Existentien, at man ikke kan ønske yderligere Kryt at forværre deres Stilling. Man har faaet en betydelig Del af Indtægten ved Afgiften paa Kaffe, Tobak, Brændevin o. s. v., som ere forbrugte af Folk, der ikke vel taale yderligere Indtægtsformindstælse. Det maa erindres, naar vi glæde os over disse Millioner, som her dynges op, at det paa den anden Side for en Del af dem bliver en Sum af Lidelser eller Afsvær for en stor Del af Befolkningen. Vel er det saa, at Befolkningen selvfølgelig er pligtig til at udrede, hvad Staten behøver, men naar Staten ikke behøver det, og det er et unødvendigt Kryt, som forarsager de Afsvær, som vort Stattesystem frembringer, saa forekommer det mig fuldt berettiget at fordrø, at der finder Nedsættelser Sted. Naar man nu vil spørge, hvor stor Nedsættelsen bør være, er man inde paa en Skønssag, hvor man kan tale om et Mere og et Mindre. Det forekommer mig, at en naturlig Begrænsning i Nedsættelsen finder man i Krigsskatten. Det er ganske vist at dette Tillæg til Tolden, som blev indført i 1864, rent finantsielt betragtet, fra Statskassens Standpunkt er ret hensigtsmæssig, maaske en af de hensigtsmæssigste, men der er dog adskillige vægtige Betænkkeligheder ved den. Denne Skat, Krigsskatten, blev jo indført ekstraordinært for at tilvejebringe Krigsomkostningerne. Nu har Krigsskattillæget paa Told og Brændevin indbragt Statskassen omtrent 50 Millioner Kroner, og naar dertil lægges, hvad Indkomsskatten har indbragt, nemlig 9 à 10 Millioner, saa faar man et Beløb, som nærmer sig henimod, hvad Krigen i 1864 har kostet mere end de ordinære Udgifter. Det er selvfølgelig vanskeligt at opgøre, hvad Krigen ekstraordinært har kostet, men det ansøgte Beløb nærmer sig derhen imod, om det end ikke dækker Omkostningerne fuldt, og da man dog aldrig har kunnet vente og det neppe har været Meningen, at disse Skatter skulde betale hele Krigen, hvad de nu næsten har gjort, saa forekommer det mig billigt og rimeligt, at man, da Anledningen er faldet bort, standser med Skatten, og det er der saa meget mere Grund til, som Befolkningen, med Hensyn til disse Skatter, var loyal nok til, da Krigen stod for Døren, uden nogen Betingelse at bevilge disse Beløb. Det forekommer mig, at dette ogsaa bør mødes med den samme Loyalitet fra den Side, som er istand til at fastholde Staten, saa at man nu, da Skatten ikke længere er nødvendig, siger, saa give vi Beløbet tilbage til Folket. Der er imidlertid endnu et Argument, som forekommer mig at tale stærkt

for Ophævelsen af Krigsskatten, som ialtsald for mit Vedkommende er vigtigere end det andet. Det maa nemlig erindres, at Krigsskattolden ikke staar alene. Samtidig med at man indførte Tolden, indførte man en anden Skat, Indkomsskatten. Man erkjendte dengang, at en Toldforhøielse paa flere af de Artiller, paa hvilke man forhøiede Tolden, nemlig saavidt jeg mindes Brændevin, Kaffe, Sukker, Vin, Tobak og The i en usforholdsmæssig Grad maatte hvile paa de Ubemidlede. Man erkjendte dengang, at saadanne Skatter i og for sig ikke vare ganske retfærdige og billige, og man supplerede dem altsaa nogle Dage efter med Indkomsskatten, som skulde hvile paa den ene Halvdel af Befolkningen. Indkomsskatten af 1864 blev oprøvet af omtrent Halvdelen af Befolkningen, af 181,000 Personer; altsaa omtrent Halvdelen af Landets Familier skulde tillige betale Indkomsskattens Skat, fordi den ansaas for mere velhavende, medens hele Befolkningen skulde betale Forbrugsskatten, og indenfor Indkomsskatten gjorde man atter et Skjelnemærke, idet kun en mindre Del af Befolkningen som til at svare fuld Skat, medens den øvrige Del svarede mindre Skat. Vi havde altsaa i 1864 et helt System af Skatter, som samlede sig i de to, Indkomsskattens Skat og Krigsskattillæget til Told. I Forening vare disse to Afgifter visnok retfærdige, forsaavidt man kan naae Retfærdighed i Skattefordelingen. Men hvad skete saa? Saa var efter ophævelsen man det Tillæg paa de mere Velhavende, som bragte Retfærdighed i Fordelingen tilveie, og den Halvdel, man maatte erkjende hvilede for haardt paa de Ubemidlede, lod man blive staaende. Det forekommer mig at være en Ubillighed. Det forekommer mig, at en saadan Fremgangsmaade er uheldig særlig i Tider som vore. Der høres jo fra saa mange Sider fra de lavere Lag i Samsundet, fra Arbeidernes og de uheldigere stillede Samsundsklassers Side saa meget Raab om ubillig Behandling. De fleste af disse Raab ere uberettigede og kunne ikke billiges, men saameget varssommere maa man være med at holde paa Forhold, som i Virkeligheden indeholde en Ubillighed mod de Ubemidlede. Det forekommer mig derfor at være en Foranstaltning af Vigtighed, at man ophæver disse Krigsskatter. Jeg mener ganske vist ikke, at det er absolut nødvendigt netop at ophæve disse Satser, thi man kan opnaa det Samme paa en anden Maade ved at ophæve andre Satser, som hvile nok saa tungt paa de Ubemidlede. Jeg mener kun, at man har en Gjæld til de ubemidlede Samsundsklasser, som paa en eller anden Maade bør udlignes. Den kunde ogsaa udlignes paa den Maade, at Staten indrømmer, at den har en Pligt til at gjøre Regt for dem f. Ex. ved at anvende passende Summer til Alderdomsforsørgelse eller lignende for Almuen. Foruden dette Spørgsmaal om, hvorvidt Skatterne bør sættes ned eller ikke, er